

SVENSKA LÄKARESÄLLSKAPET

Fullmäktigemöte 2022

p. 11 Inkomna motioner & SLS nämnds yttrande

Motion 1 om riktning och mål för SLS - fokusering på kärnverksamheten

Bakgrund

SLS verksamhet är bred och, i delar, djup. Detta har varit ett kännetecken för professionens vetenskapliga organ genom åren och har återspeglat det medicinska fältets utveckling. I takt med ökad specialisering har emellertid mycket av vad som tidigare varit självklara angelägenheter för den vetenskapliga organisationen kommit att flytta ut för att avhandlas i andra, smalare sammanhang. Sällskapet har under århundradena samtidigt varit mycket drivande i frågor som idag alltmer uppfattas som politiska, vilket i sin tur speglar samhällets utveckling och ökade specialisering, där olika professionella sfärer kommit att dela upp ansvarsområden mellan sig.

För läkaresällskapet har dessa båda utvecklingslinjer medfört att två helt centrala angelägenheter – den interna kunskapsförmedlingen och det professionella inflytandet över såväl professionen som över de delar av samhället vilka medicinen kan ha berättigade synpunkter på – kommit att allt mindre höra till kärnuppgifterna.

Denna utveckling har emellertid inte kommit att göra avtryck på Läkaresällskapets verksamhet. Vi har inte funnit en ny roll och vår betydelse för oss själva och samhället har under decennierna minskat. Det är därför dags att ställa sig frågor som många redan länge funderat över. Vad ska vi med Läkaresällskapet till? Mot vilka mål ska det sträva? Och hur ska organisationen byggas för att de ska uppnås?

Motionärerna är inte på något sätt oroliga över att det skulle saknas angelägna områden för sällskapet att gripa sig an. Tvärtom vittnar beskrivningen av verksamheten i år, liksom tidigare år, på en synnerlig bredd. Däremot är det svårt att identifiera en riktning. Arbetet under pandemin har dock visat vilken unik roll Läkaresällskapet kan spela när arbetet sker fokuserat. Men det har varit ett reaktivt arbete. Det motionärerna här efterlyser är snarare om inte Läkaresällskapet borde ha tydliga av fullmäktige antagna mål på 5, 10 och t.ex. 20 års sikt. Vi menar att så borde vara fallet.

Vi menar nämligen att sällskapet förlorar sin betydelse genom sin bredd och brist på fokus. Det finns många angelägna frågor som sällskapet på ett eller annat sätt driver, men genom att driva dem alla blir organisation tandlös. Dessa frågor är inte sällan personbundna och i takt med att ledamöter i nämnd, delegationer och kommittéer byts ut, kommer ständigt nya angelägna frågor att prioriteras. Detta är en inbyggd svaghet i ideella organisationer, där engagemanget är en av de kanske viktigaste tillgångarna. Men det är i längden inte att god förvaltning av vår organisation.

Hemställan

Motionärerna hemställer att Fullmäktige:

- Uppdrar åt nämnden att genom lämpligt förfarande vid fullmäktige 2023 föreslå en ordning för hur sällskapet ska kunna arbeta på kort, medellång och lång sikt med frågor sällskapets medlemmar anser vara prioriterade, så att verksamheten blir fokuserad och konkret kan påverka den praktiska sjukvården. De prioriterade frågorna bör utgå från Läkaresällskapets fyra kärnvärden – etik, kvalitet, utbildning och forskning.
- Uppdrar åt nämnden att i dialog med medlemmarna i fullmäktiga identifiera de frågor som ska vara i fokus och vilka som bör utmönstras och presentera detta i form av skriftligt underlag vid fullmäktige 2023.

Motionär:

Nätverket mot olämplig styrning av sjukvården/ genom Gunnar Akner

SVENSKA LÄKARESÄLLSKAPET

Fullmäktigemöte 2022

Nämndens yttrande över motion 1 om riktning och mål för SLS - fokusering på kärnverksamheten

”Svenska Läkaresällskapet (SLS) är läkarkårens oberoende, vetenskapliga professionsorganisation, en ideell, politiskt och fackligt obunden förening. SLS syfte är att verka för förbättrad hälsa och sjukvård i samhället, genom att främja medicinsk forskning, utbildning, etik och kvalitet. Vår vision är bästa möjliga hälsa för alla. Det uppnår vi genom att vara den ledande organisationen som stödjer alla läkares utveckling för klinisk och vetenskaplig excellens.

SLS ska vara den självklara organisationen för läkare som vill möta andra läkare, utvecklas i sin läkarroll eller arbeta med frågor med koppling till forskning, utbildning, etik och kvalitet på ideell basis. SLS ska även vara den självklara dialogpartnern för regering och myndigheter avseende frågor som rör läkarprofessionen och hälso- och sjukvårdens utveckling.”

Så lyder avsiktsförklaringen i SLS verksamhetsplan. Avsiktsförklaringen bygger på ändamålsparagrafen i SLS stadgar och det som låg till grund för bildandet av SLS, som också står skrivet i taket i Karolina Widerström-salen ”Till vetenskapens fullkomnande genom inbördes meddelande af kunskaper och samlad erfarenhet”. Avsiktsförklaringen fångar visionen, kärnvärden, kunskapsförmedlingen och det professionella inflytandet, vilka alla omnämns i motionen.

Nämnden välkomnar motionen och det motionären vill åstadkomma - prioritering och fokusering. Likt motionären konstaterar nämnden att utvecklingen inom, och styrningen av hälso- och sjukvården har stor påverkan även på oss som professionsförening. Nämnden delar motionärens uppfattning om att verksamheten är bred, men troligen inte unik för en ideell förening som vill ta tillvara alla goda krafter. Enligt nämnden innebär också bredden i verksamheten styrka. SLS många olika aktiviteter med koppling till den medicinska vetenskapen – såsom utdelning av forskningsanslag och priser samt vetenskapliga symposier och kurser – är det som ger oss stark legitimitet som aktör inom hälso- och sjukvården och får dörrar att öppnas till Regeringskansliet och andra vi vill påverka.

Nämnden arbetar på snarligt sätt som motionären efterfrågar, särskilt det senaste året sedan medlemsreformen trädde i kraft. Men arbetssättet kan utvecklas.

De senaste fyra åren har SLS arbetat intensivt med den medlemsreform som genomfördes 2021. Vid årsskiftet hade 52 sektioner valt att bli medlemsföreningar, och flera sektioner är på väg att bli medlemsföreningar. Ett viktigt syfte var att knyta moderföreningen och sektionerna närmare varandra. Medlemsreformen har gjort avtryck i hur vi processat fram den första verksamhetsplanen för den nya organisationen, och även i de aktiviteter SLS prioriterat det gångna året. Tillsammans med medlemsföreningarna startade SLS snabbt upp en digital programverksamhet under covid-19-pandemin. Det framgångsrika konceptet med lättillgängliga webinarier hade inte varit möjligt utan ett nära samarbete med medlemsföreningarna. Kunskapsspridning inom prioriterade och angelägna ämnesområde kom snabbt i gång – helt i enlighet med SLS ursprungstanke om kunskapsförmedling. Ett annat arbete som inte hade varit möjligt utan snabbfotade föreningar är veckovisa möten om covid-19 mellan de föreningar som närmast varit berörda av pandemin i syfte att förmedla kunskap över specialitetsgränserna och där SLS fungerat som plattform.

För att vara relevant för medlemsföreningarna och sektionerna genomförde nämnden en större enkät i föreningarna inför framtagandet av den första verksamhetsplanen för den nya organisationen, VP

SVENSKA LÄKARESÄLLSKAPET

Fullmäktigemöte 2022

2021–2022. De tre prioriterade områdena som fullmäktige beslutade om förra året, var ett direkt resultat av enkätundersökningen; **läkares fortbildning, vård efter behov** och **professionens inflytande**. Dessa fokusfrågor har styrt en stor del av arbetet i SLS under det gångna året, vilket tydligt framgår av den verksamhetsberättelse nämnden lagt till fullmäktige.

SLS har också ordföranderåd mellan alla föreningars ordförande och SLS, två gånger per år, i syfte att föreningarna ska kunna lyfta fram aktuella frågor att diskutera med andra föreningar i SLS. Ordföranderådet är en ny mötesform sedan 2019 inom SLS som vi kontinuerligt eftersträvar att utveckla.

SLS verksamhetsplan är tvåårig. Den nuvarande strukturen, med fem verksamhetsområden som motsvarar SLS kärnvärden och de fyra permanenta delegationerna med mål för varje område, togs fram 2017. Målen ska vara hållbara över en längre tid medan aktiviteterna ses över varje år. De prioriterade områdena ska genomsyra verksamheten inom alla verksamhetsområden.

Processen för framtagande av verksamhetsplanen, och budget, startar i oktober då delegationer/kommittéer ombeds inkomma med underlag. Nämnden bereder och prioriterar underlagen i december och januari. Beslut om att lägga fram planen tas på mars- eller aprilmötet, och fullmäktige antar därefter planen i maj.

Vid förra årets fullmäktigemöte framfördes önskemål om att påverka verksamhetsplanen innan den läggs till fullmäktige. Nämnden har under året diskuterat hur föreningarnas synpunkter kan tas in i årshjulet för beredning av verksamhetsplanen. Nämnden har enats om att den medlemsenkät som genomfördes inför nuvarande verksamhetsplan ska genomföras regelbundet vartannat år inför ny verksamhetsplan. På ordföranderåden i februari diskuteras enkätresultat och förslag till verksamhetsplan. Nämnden har också enats om att arbete med den kommande verksamhetsplanen 2023–2024 ska påbörjas redan i augusti/september i år.

Mot denna bakgrund anser nämnden att det förändrade arbetssättet motionären efterfrågar redan har påbörjats och pågår. Nämnden delar helt motionärens uppfattning om vikten av att arbeta målinriktat på kortare och längre sikt och att prioritera samt att våga utmönstra frågor. Vår ambition är att den tvååriga verksamhetsplanen, liksom processen kring denna, ska fungera som ett sådant styrdokument. Motionen stärker också nämndens uppfattning om att medlemsenkäten ska göras regelbundet bland föreningarna och att ordföranderåden ytterligare bör utvecklas till möten för att diskutera verksamheten och prioriteringar som kan ge viktig input i verksamhetsplaneringen. Däremot ser vi inget skäl att parallellt med den tvååriga verksamhetsplanen ta fram andra ordningar eller dokument för prioriteringar i verksamheten.

Förslag

Nämnden föreslår fullmäktige besluta att anse motionen besvarad

SVENSKA LÄKARESÄLLSKAPET

Fullmäktigemöte 2022

Motion 2 om utredning av jäv i förtroendepositioner inom Läkaresällskapet

Bakgrund

Sverige är ett litet land med ett stort vård- och medicintekniskt komplex. Det finns därför få individer, men många förtroendeuppdrag. Samma personer sitter inte sällan på flera stolar samtidigt. Motionärerna har noterat att så även är fallet i Läkaresällskapet, där det finns innehavare av förtroendeuppdrag som samtidigt har uppdrag för andra organisationer så som till exempel Sveriges kommuner och regioner (SKR). Det är uppenbart att sådana sammanträffanden kan innebära målkonflikter och det finns därför ett jävsdeklarationsförfarande i alla fall för delar av Läkaresällskapets förtroendevalda. Vilken uttolkning som görs av nämnda deklarerationer är emellertid inte känt. Motionärerna har också noterat att transparenzen vid tillsättningar, eller nomineringar, inte är särskild god.

Hemställan

Motionärerna hemställer att Fullmäktige ger Läkaresällskapets förtroenderevisorerna i uppdrag att i dialog med medlemmarna och med kanslihjälp:

- Utforma ett förslag till hur jäv ska uttolkas i Svenska Läkaresällskapet för beslut på fullmäktige 2023
- Genomlys tillvägagångssätt vid nominering och tillsättning av positioner i nämnd, delegationer och kommittéer och skriftligen redogöra för detta inför fullmäktige 2023

Motionär:

Nätverket mot olämplig styrning av sjukvården/ genom Gunnar Akner

Nämndens yttrande över motion 2 om utredning av jäv i förtroendepositioner inom Läkaresällskapet

Motionen belyser något som är mycket viktigt; nämligen att SLS ska vara läkarkårens oberoende, vetenskapliga professionsorganisation. Integritet och oberoende är fundamentet för vår verksamhet och en förutsättning för vår samhällsroll.

Förtroendevalda i SLS nämnd redovisar årligen eventuella bindningar i en jävsdeklaration. Den bör uppdateras och lämnas in på nytt om förtroendevaldas eventuella bindningar ändras under året, exempelvis i samband med ny tjänst eller nytt uppdrag. I jävsdeklarationen bekräftar förtroendevalda/ledamöterna att de inte är jäviga i det aktuella uppdraget samt att de kommer att meddela SLS om jäv skulle uppstå under arbetets gång. En förtroendevald som bedöms som jävig ska meddelas omgående och ordförande i SLS nämnd eller aktuell delegation fattar därefter beslut om åtgärd. Huvudregeln är att den förtroendevalda själv ansvarar för att inte hamna i en jävsituation. Även delegationerna bör tillämpa jävsdeklarationer, mer regelmässigt än nu sker. En informationsbroschyr för alla förtroendevalda inom SLS, där information om jävsdeklarationer ingår, planeras, även att se över informationen på SLS hemsida. För delegationsordförandena gäller dock samma regler som för nämnden.

Vid bedömning av jäv utgår den bedömande från uppdragets art och vilka frågor personen kommer att vara involverad i. SLS kansli bistår med stöd och juridisk kompetens om det behövs vid bedömningen. Ledamöter som föreslås sitta i SLS nämnd fyller i och skickar in en jävsdeklaration inför valberedningens förslag till SLS Fullmäktige. Sittande nämndledamöter skickar in en uppdaterad jävsdeklaration varje år. Delegationsledamöterna bör lämna in jävsdeklarationer som granskas av respektive delegationsordförande, men här kan en tydligare rutin införas.

Tillvägagångssättet vid tillsättande av förtroendeposter inom SLS finns beskrivet i SLS stadga samt i arbetsordningarna för delegationer och kommittéer.

SVENSKA LÄKARESÄLLSKAPET

Fullmäktigemöte 2022

Ledamöterna i SLS valberedning utses årligen av SLS fullmäktige. Valberedningen ska senast tre månader före fullmäktigemötet skriftligen inhämta medlemsföreningarnas, sektionernas, de lokala läkaresällskapens och kandidat- och underläkarföreningens förslag till kandidater till nämnden. Valberedningen bereder därefter val inför fullmäktigemötet och presenterar ett förslag på nyval eller omval av ledamöter till valbara poster. Valberedningen föreslår vilka som ska bli delegationsordförande. I arbetsordningarna för SLS fyra delegationer står skrivet att ledamöterna i delegationerna utses av nämnden efter förslag av medlemsföreningarna, sektionerna och/eller delegationsordföranden.

I arbetsordningen för SLS nämnd står att nämnden får tillsätta kommittéer för beredning av särskilda frågor och ska ge direktiv för kommittés arbete. Det finns en arbetsordning för SLS kommittéer där det anges att kommittéordförande utses av SLS nämnd och kommittéordföranden utser ledamöter. Ledamot ska vara medlem i SLS och därtill ska kommittén ha samlad relevant kompetens för uppdraget och i rimlig mån spegla medlemskåren beträffande ålder, kön, specialitet, klinisk förankring och geografisk hemvist.

De personer som blir nominerade bedöms utifrån sin lämplighet för uppdraget och där ingår att se ifall det finns kopplingar som kan påverka personens förtroende. Det kan gälla både anställningar, andra uppdrag eller aktieinnehav i vissa bolag. Det kan förekomma att person som föreslås till en post kan ha eller ha haft andra uppdrag till exempel för myndigheter. Ett sådant uppdrag gör dock inte att personen direkt anses olämplig att besitta en förtroendepost utan en individuell bedömning ska alltid göras och den berörda ledamoten ska ha fyllt i alla de uppgifter som kan tänkas påverka förtroendet för denne i sin jävsdeklaration. Dessa erfarenheter är också en tillgång för SLS strategiska och påverkans-arbete. Om det framkommer att personen har en anställning eller uppdrag som på något sätt skulle kunna påverka uppdraget inom SLS kommer personen att rådas att inte delta i beslut eller diskussioner som rör frågor där personen kan anses ha ett egenintresse. Delegationen för kvalitet har till exempel valt att adjungera personer för att kunna ta del av deras erfarenhet och insyn i strategiskt viktiga organisationer utöver de ordinarie ledamöter som tillsätts enligt beskrivningen ovan.

Nämnden anser att tillvägagångssättet vid tillsättandet av förtroendeposter redan är reglerat genom stadgar, arbetsordningar och övriga rutiner och ser inget behov av att förtroendemannarevisorn ska göra en mer omfattande genomlysning av tillvägagångssättet. Samma rutiner om jävsdeklaration årligen eller då ändringar sker, som tillämpas för nämndledamöterna bör tillämpas även för delegationernas ledamöter, något som bör förtydligas i rutinerna under året. Nämnden ser inte heller att det finns ett behov av att utreda hur jäv ska uttolkas särskilt i SLS.

Jävsdeklaration tas inte in för kommittéer och arbetsgrupper. En rutin för att inhämta jävsdeklarationer även från dessa skulle inneburi ett omfattande administrativt arbete för de förtroendevalda som har att bedöma deklARATIONERNA. Dessa väljs utifrån sin expertkunskap i specifika frågor och har inte samma beslutsmandat som nämnden och delegationerna.

Förslag

Nämnden föreslår fullmäktige besluta att anse motionen besvarad